

Att samtala genom tolk

En kort vägledning

När två parter ska kommunicera med varandra men saknar ett gemensamt språk är tolken ett nödvändigt mellanled för att de ska kunna föra ett samtal sinsemellan.

Målet för det tolkade samtalet är att det ska vara så likt ett vanligt samtal som möjligt.

Du behöver ändå ha några saker i åtanke när du för ett samtal genom tolk.

Den här foldern ger en kort beskrivning av tolkens funktion i samtalen och vad det innebär för dig som ska samtala genom tolk.

Foldern tar också upp några saker som du behöver vara speciellt uppmärksam på när du samtalar genom tolk.

Tolkens funktion

bestäms av tolkens yrkesetiska regler.

I sitt arbete har tolken följande etiska huvudregler:

- Tolken ska översätta allt som kommer till uttryck under samtalet och inte utelämna, ändra eller tillföra något.
- Tolken ska vara opartisk i tolksituationen och tolkens egna uppfattningar ska inte påverka tolkningen.
- Tolken ska inte ta på sig andra uppgifter i samband med tolkningen.
- Tolken har tystnadsplikt.

Tolkens tystnadsplikt betyder att

- tystnadsplikten omfattar alla upplysningar som tolken får kännedom om i samband med tolkuppdraget
- tystnadsplikten gäller i förhållande till alla, också överordnade, kolleger och familj
- tystnadsplikten gäller också efter att tolken har avslutat sin tjänst.

För dig som använder tolk betyder detta att

- du själv har ansvar för allt som du tar upp under samtalen
- tolken inte har ansvar för att upplysningar som du och din samtalspartner ger varandra är riktiga
- tolken inte kan hålla reda på vad ni har sagt till varandra
- tolken inte kan företräda någon av samtalsparterna
- tolken har skyldighet att säga ifrån när han eller hon är jävig, det vill säga om tolken är släkt med, gift eller förlovad med någon av parterna, själv är part i saken eller har agerat i den för någon av parterna
- tolken måste säga ifrån om han eller hon inte kan genomföra tolkningen på ett korrekt sätt.

Viktigt att komma ihåg när du ska samtala genom tolk

- Tala med din samtalspartner, inte om honom eller henne.
- Rikta dig till samtalspartnern, inte till tolken. Du ska inte säga "fråga om han vill..." utan fråga direkt "vill du...". Då kommer tolken att översätta detta och samtalet blir mer likt ett vanligt samtal.
- Om något är oklart för dig eller om du är osäker på vad samtalspartnern har uppfattat – fråga samtalspartnern och tolken översätter frågan.

Planera det du vill säga

- Läggt tonvikt på de saker som är viktiga för dig.
- Fatta dig kort och ge tolken möjlighet att översätta. Då blir tolkningen som mest korrekt och samtalspartnern kan komma in med sina svar eller kommentarer – som man gör i ett vanligt samtal.
- Uttryck dig klart och konkret. Om du till exempel använder talesätt bör du samtidigt förklara vad du lägger in i dem.

Var också medveten om

att **ansiktsuttryck och kroppsspråk** som normalt stödjer orden i ett vanligt samtal har mindre betydelse i ett tolkat samtal. Att kommunicera genom tolk är därför lite mer som ett telefonsamtal, där vi ju också bara har orden och rösten till vägledning

att vissa **gester** kan ha olika betydelse i olika språkkulturer (till exempel kan en nick som på svenska betyder "ja" på andra håll betyda "nej"). Sådant behöver du hålla i minnet när du uttrycker dig genom tolk

att **tolka är ansträngande**. Tolken måste koncentrera sig fullt ut på tolkningen och kan inte utföra andra uppgifter vid sidan av det språkliga. Tolken blir också fortare trött än de som för samtalet och behöver pauser i arbetet

Att samtala genom tolk (artnr 2016-4-17)
kan laddas ner från Socialstyrelsens webbplats
www.socialstyrelsen.se/publikationer

Foldern är framtagen av Integrerings- och mangfoldsdirektoratet i Norge.
Den finns också på
albanska, amhariska, arabiska, dari, engelska, finska, franska, kurdiska,
pashtu, ryska, serbiska, somaliska, spanska, tamil, tigrinja, turkiska och urdu.